

A NEMZETKÖZI DOKUMENTÁCIÓS SZÖVETSÉG 27. KONFERENCIÁJA

Jánszky Lajos

A Nemzetközi Dokumentációs Szövetség /Federation International de Documentation, a továbbiakban FID/ 27. konferenciáját Londonban tartotta 1961. szeptember 6 - 16-ig. A résztvevők számát tekintve ez volt az eddigi legszélesebbkörű FID konferencia. A nyilvános előadásokon és vitákön a következő országok képviselői vettek részt:

Abesszinia	Egyesült Királyság	Mauritánia
Argentina	Finnország	Német Szövetségi Köztárs.
Ausztrália	Franciaország	Németalföld /Hollandia/
Ausztria	Ghana	Norvégia
Belgium	Irország	Olaszország
Brazília	Izrael	Pakisztán
Canada	Japán	Portugália
Csehszlovákia	Jugoszlávia	Románia
Dahomey	Kínai Népköztársaság	Ruanda Urundi
Dánia	Lengyelország	Spanyolország
Délafrikai Unió	Luxemburg	Svájc
Egyesült Államok	Magyarország	Svédország

továbbá az UNESCO és az IFLA.

A résztvevők száma meghaladta a 400 főt. A közgyűlésen a FID 32 tagállama közül 25 képviseltette magát.

A konferencia az eddigi szokásoknak megfelelően négy részre tagozódott:

1. Az elnökség üléseire,
2. A közgyűlés munkájára,
3. Egyes szakbizottságok munkájára és
4. A nyilvános előadásokra.

Az elnökség 4 ülést tartott, amelyeken megvitatta a közgyűlés napirendjén szereplő anyagokat, továbbá szervezeti kérdésekkel is foglalkozott. Az elnökség munkájában első ízben vett részt Magyarországi képviselője, akit 1960-ban Rio de Janeiroban választottak meg a Szövetség alelnökévé.

A közgyűlés napirendjén szervezeti, pénzügyi kérdések, a FID 1960. évi beszámoló jelentése és a szakbizottságok beszámolóit szerepelték.

A közgyűlés három ízben ült össze, és valamennyi napirenden szereplő kérdést megtárgyalt.

A szakbizottságok közül ülést tartott a

FID/TD = oktatási és képzési bizottság

FID/LP = nyelvi problémákkal foglalkozó bizottság

FID/CA = nem ETO szakrendszerű osztályozási rendszerekkel foglalkozó bizottság /Általános osztályozáselmélet/

FID/MSR= gépi válogatás és visszakeresés kérdéseivel foglalkozó szakbizottság

FID/C3 = társadalomtudományok osztályozásával foglalkozó albizottság,

valamint a CCC = az ETO általános kérdéseit gondozó legfőbb testület és az ETO megreformálása tárgyában kiküldött ad hoc bizottság.

A nyilvános ülések napirendjére a következő tárgyú előadások kerültek:

1. A dokumentáció gépesítése
2. A dokumentáció terén elért újabb eredmények
3. Tudományos és műszaki információ
4. Gazdasági és üzemszervezési információ
5. Az információ hasznosításának kérdései

A gazdag programot kiállítás, fogadások és kirándulások tették teljessé.

A "Műszaki Könyvtárosok Tájékoztató"-jának korlátozott oldalterjedelme nem teszi lehetővé, hogy a konferencia minden eseményéről részletesen beszámolhassunk, de ez nem is célunk, hiszen minden egyes utijelentés megjelenik a "Külföldi Tanulmányutak" c. kiadványban, amelyet az Országos Könyvtárügyi Tanács évenként rendszeresen kiad. Ilymódon ezúttal csak röviden vázoljuk a konferencia lényeges eseményeit. Kezdjük először a közgyűlés munkájával.

Mint minden évben, úgy ezúttal is jelentős időt töltött a közgyűlés szervezeti és pénzügyi kérdések megvitatásával. Ezek közül megemlítendő az az elfogadott határozat, amely szerint a jövőben az elnökség és a közgyűlés egyesül, és a közgyűlés tagjai választás útján kerülnek a testületbe. A nyugat-német delegáció javasolta, hogy egyidejűleg az alelnöki tisztség is szűnjék meg, ezt a javaslatot azonban nem fogadták el. Az egyesített közgyűlés /elnökség, illetve régi nevén tanács/ iroda a jövőben a nemzeti tagok számától függően 10 - 30 főből áll. Magyarország képviselőjét 1964-ig megválasztották az új csúcsherv tagjává. Ezután került sor az alelnökválasztásokra, amelyek eredménye a következő volt:

jelölt neve	ország	szavazatok száma
Prof. P. BRÜDERLIN	Svájc	6 /nem választották meg/
Prof. L. BRÜMMEL	Hollandia	5 /nem választották meg/
Dr. W. SCHÜRMEYER	NSZK	12 megválasztva
Prof. E. WEGELIUS	Finnország	20 megválasztva
Mr. Jack. E. BROWN	Canada	10 /nem választották meg/
Dr. Karl F. HEUMANN	Egyesült Áll.	11 megválasztva
Prof. MIHAJLOV	Szovjetunió	egyhangilag

Nem került betöltésre egy alelnöki hely, miután India jelöltje, Dr. KRISHNAN augusztus folyamán elhunyt, és helyére utólagos jelölés nem érkezett. A Szövetség elnökévé a lelépő dr. Alexander KING helyett Dr. Burton ADKINSON-t /Egyesült Államok/ választották meg 1965-ig. Dr. KING még egy évig segít az új elnöknek munkája elvégzésében. A magyar delegátus javaslatára Prof. Z. MAJEWSKY /Lengyelország/ még egy éven keresztül megfigyelőként részt vesz az elnökség munkájában. /A javaslatot 13:2 arányban, 10 tartózkodással fogadták el./

A pénzügyi kérdések vitája során azt a határozatot fogadták el, hogy két bizottságot kell létrehozni, amelyek feladata egyrészt a tagdíjfizetési elvek kidolgozása, másrészt annak vizsgálata, hogyan lehet a FID pénzügyi helyzetét stabilizálni. Jelenleg ugyanis az a helyzet, hogy ha a FID a varsói programot teljes egészében regvalcsitani óhajtja, akkor 1962-ben a deficit kb. 88 000 holland forintot tenne ki. Ennek egyik oka az is, hogy a felemelt tagdíjfizetési kötelezettségnek mindezideig csupán tíz ország /köztük Magyarország is/ tesz eleget, márpedig a FID bevételeinek 60 %-át a tagdíjak teszik ki.

A közgyűlés tagjai között kiosztották a FID 1960-1961. évi beszámoló jelentését is. A jelentés általában a Szövetség munkájának fejlődésével foglalkozik. A nemzeti tagok száma 32-re emelkedett, és a Latinamerikai Albizottság /1960-ban Rio de Janeiroban létrehozott regionális titkárság/ tevékenysége következtében Uruguay és Chile belépése is várható. Ebben az évben lépett közvetlen összeköttetésbe a Főtitkárság néhány afrikai állammal is. A "pártfogó" tagok száma 85-re emelkedett. A FID új helyiségbe költözött, és megoldódott a főtitkári tisztség betöltésének kérdése is /J.E. HUMBLET, belga származásu szakember személyével/. Részletesen tárgyalja a beszámoló jelentés a FID publikációs tevékenységét, és mellékelten közli az egyes tagállamok beszámolóit, köztük a magyar nemzeti tag - az Országos Dokumentációs Bizottság - által beküldött, a magyarországi dokumentáció helyzetét és fejlődését ismertető jelentést is. A Szövetség évi jelentését a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul vette. Egyenként tárgyalta a közgyűlés az egyes szakbizottságok munkájáról készült összefoglaló jelentéseket. Ennek kapcsán javasolta, hogy a felállításra kerülő FID/TI = műszaki információk szakbizottság titkársági feladatait Canada vegye át. Problémát okozott a FID/CA = általános osztályozásméleti szakbizottság munkájában az, hogy India a múlt évben reá bízott titkársági feladatoknak nem tud eleget tenni, és ezért az a javaslat hangzott el, hogy a titkársági teendőket Dánia vegye át. Ebben a kérdésben döntés még nem született, miután a problémát előbb RANGANATHAN professzorral meg kell vitatni. Nagyszámu résztvevő jelenlétében zajlott le az oktatási és képzési szakbizottság ülése, a-

melynek titkársági feladatait Lengyelország vállalta még 1959-ben, a varsói FID konferencián. A szakbizottság leglényegesebb ajánlása az volt, hogy javasolja a FID tagállamainak, hassanak oda, hogy minden országban a dokumentáció az egyetemi oktatás része legyen, elválasztva a kifejezetten könyvtárosi képzéstől. A szakbizottság hiányolta, hogy a FID tagállamoknak csak mintegy harmada küldött jelentést az országukban folyó dokumentalista-képzés helyzetéről.

A CCC = központi osztályozási bizottság is benyújtotta beszámolóját. A közgyűlés elfogadta az ETO kiegészítéséről és egyes jelzések megváltoztatásáról szóló eljárási szabályzatot. Ennek nyomán a jövőben leegyszerűsödik az ETO módosításának eljárása. Külön hangsúlyt kapott az ETO megreformálásának lehetőségeit kutató ad hoc bizottság jelentése. Az ad hoc bizottság elvileg leszögezte, hogy függetlenül egy új általános osztályozási rendszer kidolgozásának lehetőségétől, az ETO-t meg kell tartani, de feltétlenül lényeges korszerűsítésre szorul. Ilyen kezdeti munkálatok már megindultak, például a társadalomtudományok területén a C 3 albizottság munkája hozott már pozitív eredményeket, ez azonban nem elég. Mélyrehatóan és alaposan revízió alá kell venni az egész ETO-t, és átdolgozására távlati programot kell a FID-nek kidolgoznia. Az ad hoc bizottság jelentését a főtitkárság megküldi az egyes nemzeti tagoknak hozzászólás végett. Foglalkozott végül a közgyűlés a következő ülések színhelyével is. 1962-ben Hollandiában lesz a FID közgyűlésének ülészsaka, míg 1965-ben az Egyesült Államokban, előreláthatólag Washington D.C.-ben lesz nagyszabású dokumentációs kongresszus. 1963-ra valamelyik ázsiai tagállamot kéri fel a közgyűlés ülészsakának megrendezésére. Ezzel kapcsolatban a közgyűlés elhatározta, hogy a FID a jövőben szélesebb körű dokumentációs kongresszusokat csak ritkább időközökben fog rendezni, az évi ülészsakok a közgyűlésre nézve azonban életben maradnak. Lényegében ezek voltak a közgyűlés munkájának főbb momentumai.

A nyilvános ülések sorozatának ünnepélyes megnyitására szeptember 12-én került sor. Dr. B. ADKINSON üdvözölte a megjelenteket, ezután az angol tudományügyi miniszter helyettese rövid beszéddel - amelyben megemlékezett a dokumentáció fontos szerepéről a tudományok előbbrevitelében és a nemzetek közötti tapasztalatcsere elmélyítésének terén - megnyitotta a konferencia nyilvános részét. Ezután a résztvevők egyperces néma felállással adóztak Fritz DONKER-DUYVIS, a FID nemrég elhunyt főtitkára emlékének. Fritz DONKER DUYVIS 1928-tól 1961-ig szentelte munkáját a dokumentáció ügyének, és - különösen az "amatőr" dokumentáció korában - élharcosa volt a nemzetközi összefogásnak, a dokumentáció elismertetésének. Jelentős szerepe volt az ETO elterjesztésében és a FID tekintélyének növelésében. Az elhangzott előadások részleteire itt kitérni nincsen módunk. A nyilvánosság számára szóló előadások zömében lényegesen újat nem hallottunk, mégis volt néhány érdekes gondolat, ötlet, amelyeknek magyar viszonyokra való alkalmazása előbbre viheti a magyarországi dokumentáció ügyét.

Szervezeti szempontból érdekes volt dr. Y. NIWA előadása a japán dokumentáció kifejlődésének, a japán tudományos élet kialakulásának előzményeiről és a Japán Tudományos Tájékoztató Intézet munkájáról szóló előadása. William T. KNOX előadása az Egyesült Államok egyik legnagyobb kutatószervezetének tájékoztatási szolgálatában kialakult

gyakorlatról elsősorban kutatóintézeti dokumentációs csoportjaink számára tartalmazhat értékes anyagot. Különösen érdekesek számunkra a dokumentációs szolgáltatások felhasználásának problematikáját tárgyaló előadások, így Ralph Mc. BURNEY "az információ hatásos felhasználásának gyakorlati megvalósításai" címen vagy L'HERMITE "a legkisebb erőfeszítés törvénye" címen megtartott előadásai. Minthogy azonban mindezek az előadások egyenként több mint 20-30 gépelt oldal terjedelműek, ennek a cikknek a keretében ismertetésükre sem nagyon vállalkozhatunk. Ugy gondoljuk, hogy az előadások legfontosabb anyagát külön kiadványban megjelentethetné az Országos Dokumentációs Bizottság /vagy az Országos Könyvtárügyi Tanács/.

Összefoglalva a londoni FID konferencia eredményeit és tanulságait, azt kell mondanunk, hogy a konferencia pozitív vonásai közé tartozott az egyre szélesebbkörűvé váló nemzetközi érdeklődés, amely a dokumentáció ügyét kíséri. Utalunk itt arra, hogy első ízben vettek részt e nemzetközi szervezet munkájában a Kínai Népköztársaság képviselői, első ízben jelentek meg az újonnan felszabadult afrikai - volt gyarmati országok - képviselői. A tájékoztatás egyre inkább világproblémává válik, és módszereinek nemzetközivé tétele minden állam érdeke, figyelembevéve azt a már közhelyszámba menő megállapítást, hogy az irodalmi áradat egyre inkább előnti, és megfulladással fenyegeti az elszigetelten dolgozó dokumentálistákat. A probléma csak nemzetközi összefogással oldható meg, és ennek az összefogásnak jó példája volt - néhány disszonáns hangtól eltekintve - a FID 27. konferenciája.

Végezetül nem fejezhetjük be ezt a cikket anélkül, hogy meg ne emlékeznénk vendéglátóink, az Aslib /az angol szakkönyvtárak szövetsége/ kitűnő szervező munkájáról, amely lehetővé tette, hogy a konferencia dus programja zökkenőmentesen folyjék le.

+
+ +

Az Országos Műszaki Könyvtár 1961-ben megindította módszertani kiadványsorozatát, melynek egyes kötetei a műszaki könyvtári és dokumentációs hálózat elméleti és gyakorlati kérdéseivel foglalkoznak összefoglaló jellegű tanulmányok formájában.

A sorozatnak 1961-ben az alábbi kötetei jelentek meg:

1. Műszaki könyvtár - műszaki fejlesztés.

+/Az üzemek vezetői, párt- és tömegszervezetei számára készült tájékoztató a műszaki fejlesztés hatékonyabb segítése és a műszaki tájékoztatás helyi szerveinek megerősítése érdekében./
+/Elfogyott - nem kapható/

2. Műszaki tájékoztató szolgálat a vállalatban.

Szerk.: GYÖRE PÁL

+/A hazai helyzet, valamint a külföldi példák feltárásával és a célkitűzések tisztázásával kívánja elősegíteni a hazánkban néhány helyen már eredményesen működő és fejlődésképes üzemi tájékoztató szolgálat szervezeti kibontakozását./
+/Elfogyott - nem kapható/

3. CSENDES Béla: Dokumentáció és vállalati dokumentáció a főbb tőkés országokban.

+/A főbb tőkés országok nemzetközi, országos, regionális és intézeti, vállalati dokumentációját ismerteti./

4. CZILLINGER József: A vállalati irodalom szolgáltatásának megszervezése.

+/A vállalati irodalom - prospektusok, katalógusok, műszaki utasítások stb. - beszerzésének, feldolgozásának és feltárásának problémájával foglalkozik./

5. Tájékoztató nagyobb ipari szakkönyvtárakról.

+/Az előkészületben lévő kiadvány a műszaki termelési könyvtári hálózat jelentősebb könyvtárainak szolgáltatásait és fontosabb adatait közli./

A 3. - 5.sz. kiadványok egymástól függetlenül, egyenként még megrendelhetők.

- o -

1962. évben a sorozatnak ugyancsak 5 számát kívánjuk megjelentetni. Ez az 5 szám 100.- Ft-os előfizetési árban már most megrendelhető.

A megrendelést kérjük az Országos Műszaki Könyvtár módszertani osztályának írásban megküldeni. Az előfizetési díjat az 1962. 1.szám kézhezvétele után kell csekkszámlánkra befizetni.

- o -